

Trädgårdsnäringens påverkan av Corona-krisen

Marcus Söderlind, ordförande LRF:s Trädgårdsdelegation

Aktuella läget

Problem med att arbetskraft från andra länder inte kan resa till Sverige -
Risk för att Trädgårdsföretag står utan full bemanning

Detta beror på följande:

I mitten av mars stängde flera EU länder sina gränser för in- och utresa

Flera länder satte befolkningen i hemkarantän

EU stängde sin yttregräns för inresa till EU

Fysiska färdmedel, tex båt och flyg har slutat gå i trafik

Trädgårdsnäringens produktionsinriktningar:

- Bär: jordgubbar, hallon
- Fukt: äpplen, päron, plommon, körsbär
- Frilandsgrönsaker: många grödor tex sallat, broccoli
- Plantskoleväxter: träd, buskar, perenner
- Prydnadsväxter: krukväxter som julstjärna, penséer, pelargon
- Växthusgrönsaker: tomater, gurka, kryddväxter

Produktion av trädgårdsprodukter är:

- Arbetsintensivt
- Stora ekonomiska värden per ytenhet
- Färska produkter som måste skördas i tid, det går inte att skjuta på skörden
- Växter som behöver vattnas, glesas, bindas upp, gödglas m.m. kontinuerligt
- Miss i skötseln gör att grödan går om intet eller får så låg kvalitet att den inte går att sälja

Arbetsintensiteten

- Skörd för hand av många produkter, jordgubbar, sallat, mfl
- Svårt att mekanisera skörden
- Arbete med växterna t.ex. uppbindning i tomatodling, bygga upp träd m.m. görs för hand av en fysisk person
- Ogräshackning för hand, särskilt i ekologisk odling

Arbetskraft i Trädgårdsnäringen- historik

- Boende på landsbygden, främst kvinnor och ungdomar jobbade extra i arbetsintensiv produktion
- I och med att fler kvinnor kom ut på arbetsmarknaden fanns färre personer i Sverige som kunde rycka in och arbeta säsong. Gästarbetare från Östeuropa börjar att komma från slutet av 70-talet
- Fram till Sveriges inträde i EU tilldelades kvoter på gästarbetare av länsarbetsnämnden
- Från 1995, vid Sveriges EU-inträde blev det fri rörlighet för arbete inom EU
- Ekonomin blir bättre i Östeuropa, färre personer därifrån söker jobb i trädgårdsnäringen
- Företagarna tar in allt fler från tredjeland (utanför EU)

Vanliga frågor kring gästarbetare

- Från vilka länder kommer gästarbetarna? Polen, Baltikum, Rumänien, Bulgarien, Ukraina, Serbien m.fl.
- Kan man bara komma till Sverige och arbeta? Ja, om personen kommer från annat EU-land. Nej, om personen kommer utanför EU, sk tredjeland-arbetstillstånd krävs då, söks hos Migrationsverket
- Hur många personer kommer från andra länder? Svårt att svara på, Personer från andra EU-länder finns ingen statistik, utanför EU finns antalet beviljade arbetstillstånd.
- Blir gästarbetare utnyttjade? Generellt inte. Avtalsenlig lön krävs för arbetstillstånd från tredje land. Arbetstagarna vet om de kan få högre lön i t ex Holland. Lönen används ofta för investeringar i hemlandet. Cirkulär migration är viktigt faktor för ekonomisk utveckling.

Varför gästarbetare i Trädgårdsproduktionen?

- Arbetsfördelningen är mycket ojämn över året, få året runt tjänster, många arbetar bara 2-4 månader, tex jordgubbsskörd
- Få personer i Sverige som bara kan arbeta 2-6 månader om året. Att ha A-kassa halva året går inte.
- Gästarbetare kan kombinera arbeten i flera länder, får då ihop arbete under en större del av året.
- Svårt för företagaren om alla som ska arbeta är nya varje säsong. 100-500 personer per företag är inte ovanligt

Tack för mig
Marcus Söderlind
Marcus.soderlind@lrf.se